

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne: 23.8.2017
Čj. MSP-400/2016-OJD-SPZ/2
Počet listů: 2
Přílohy: 2/3

**Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno**

Obviněný zemřelý J.K. – stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

1. ověřená kopie rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP–47, ze dne 11. 11. 1955, sp. zn. T – 35/55
2. kopie podnětu ke stížnosti pro porušení zákona JUDr. L.M.
3. zpráva Vojenského ústředního archivu ze dne 3. 3. 2016, čj. 137-2/2016-211100

Podle § 266 odst. 1 tr. ř. podávám ve prospěch obviněného zemřelého J.K.,

stížnost pro porušení zákona

proti rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP–47, ze dne 11. 11. 1955, sp. zn. T – 35/55, jímž byl obviněný zemřelý J.K. (dále jen „obviněný“) uznán vinným trestným činem nenastoupení služby v branné moci podle § 265 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona (dále jen „tr. zák. z r. 1950“).

Za tento trestný čin byl obviněnému podle § 265 odst. 1 tr. zák. z r. 1950 uložen nepodmíněný trest odnětí svobody na dva roky.

Současně byla podle § 43 tr. zák. z r. 1950 vyslovena ztráta čestných práv občanských a ztráta práv uvedených v § 44 odst. 2 tr. zák. z r. 1950 na tři roky.

Obviněnému byla uložena také povinnost nahradit náklady trestního řízení.

Rozsudek nabyl právní moci dnem vyhlášením, tj. 11. 11. 1955.

Uvedeného trestného činu nenastoupení služby v branné moci podle § 265 odst. 1 tr. zák. z r. 1950 se obviněný dopustil tím způsobem, že:

„dne 15. 8. 1955 a ani do 24 hodin po stanovené lhůtě nenastoupil podle řádně mu doručovaného povolávacího rozkazu vojenské cvičení, přičemž již povolávací rozkaz odepřel převzít, a odvolával se na to, že mu to nedovoluje jeho náboženské přesvědčení, protože je Svědek Jehovův.“

Rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP – 47, ze dne 11. 11. 1955, sp. zn. T – 35/55, a v řízení tomuto napadenému rozhodnutí předcházejícím, byl porušen zákon v neprospěch obviněného v ustanovení § 15 odst. 1 ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústavy Československé republiky (dále jen „Ústava 9. května“), § 1 odst. 1 a § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním (dál jen „tr. ř. z r. 1950“), ve vztahu k ustanovení § 265 odst. 1 tr. zák. z r. 1950.

Přezkumné řízení podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, v předmětné trestní věci provedeno nebylo.

Podle § 15 odst. 1 Ústavy 9. května se svoboda svědomí zaručuje.

Podle § 1 odst. 1 tr. ř. z r. 1950 bylo účelem trestního řádu upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni.

Podle § 2 odst. 3 tr. ř. z r. 1950 bylo úkolem soudu v trestním řízení zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech.

Podle § 265 odst. 1 tr. zák. z r. 1950, který upravoval skutkovou podstatu trestného činu nenastoupení služby v branné moci, platilo, že kdo v úmyslu vyhnout se trvale vojenské službě nebo zvláštní službě nenastoupil službu v branné moci do čtyřiaadvaceti hodin po uplynutí lhůty stanovené v povolávacím rozkaze, byl potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, je účelem tohoto zákona zrušit soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 téhož posledně uvedeného zákona činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu odporovalo také jejich trestní stíhání a trestání.

V dané věci bylo při přezkumném řízení vycházeno z účelu zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, jehož vydáním sledoval zákonodárce především odstranění největších křivd, které se v padesátých letech dvacátého století staly v justičním rozhodování tak, jako tomu bylo právě v posuzovaném případě, kdy obviněný byl v podstatě odsouzen pro své náboženské přesvědčení.

Navíc v době rozhodování bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP–47, nebylo zohledněno, že obviněný uplatnil právo na svobodu svědomí zaručené tehdejší tzv. Ústavou 9. května. Právo na svobodu svědomí přitom nelze zaměňovat se svobodou víry

ani se svobodou náboženskou, zejména když motiv jednání pod imperativem svědomí je v případě odmítání vojenské služby nutno považovat za určující.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v dané věci došlo k porušení zákona v neprospěch obviněného, a je proto namístě předmětný odsuzující rozsudek bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP–47, ze dne 11. 11. 1955, sp. zn. T – 35/55, jakož i další obsahově navazující rozhodnutí, zrušit, napravit tak nezákonný stav a poskytnout tímto způsobem určité zadostiučinění obviněnému, který setrval na svém náboženském přesvědčení i v době totalitního režimu, resp. jeho pozůstalým.

Navrhují proto, aby Nejvyšší soud:

1. Podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP–47, ze dne 11. 11. 1955, sp. zn. T – 35/55, byl v neprospěch obviněného zemřelého J.K., porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním, ve vztahu k ustanovení § 265 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona;
2. podle § 269 odst. 2 tr. ř. rozsudek bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP–47, ze dne 11. 11. 1955, sp. zn. T – 35/55, zrušil a dále zrušil i všechna rozhodnutí na tento rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu
3. a dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. řádu a podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obviněného zemřelého J.K., žaloby pro skutek spočívající v tom, že:

„dne 15. 8. 1955 a ani do 24 hodin po stanovené lhůtě nenastoupil podle řádně mu doručovaného povolávacího rozkazu vojenské cvičení, přičemž již povolávací rozkaz odepřel převzít, a odvolával se na to, že mu to nedovoluje jeho náboženské přesvědčení, protože je Svědek Jehovův.“;

čímž měl spáchat trestný čin nenastoupení služby v branné moci podle 265 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [8 Tz 65/2017](#)